

Wyrok z dnia 25 lutego 2009 r.

II PK 169/08

Określona w art. 82 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 23 listopada 1990 r. o łączności (jednolity tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 117, poz. 564 ze zm.) przesłanka „po przepracowaniu dziesięciu lat w Państwowej Jednostce organizacyjnej Polska Poczta, Telegraf i Telefon” jest spełniona, jeżeli dana osoba była pracownikiem świadczącym pracę w jednostce wchodzącej w skład struktury organizacyjnej PPTT, bez względu na to kto był jej pracodawcą (z zakładem pracy).

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszka, Sędziowie SN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Małgorzata Wrębiakowska-Marzec.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 25 lutego 2009 r. sprawy z powództwa Wiesławy S. przeciwko Telekomunikacji Polskiej SA w Warszawie, Skarbowi Państwa- Ministrowi Skarbu Państwa w Warszawie o odszkodowanie, na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 grudnia 2007 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 25 września 2006 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie oddalił powództwo Wiesławy S. przeciwko Telekomunikacji Polskiej SA w Warszawie i Skarbowi Państwa-Ministrowi Skarbu Państwa o odszkodowanie za niezrealizowanie prawa do nieodpłatnego nabycia akcji oraz postanowił odstąpić od obciążenia powódki kosztami zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 1 września 1972 r. powódka rozpoczęła pracę w przedszkolu zakładowym „Ł.” w O. na stanowisku nauczycielki. Na mocy decyzji Inspektora Szkolnego w O. w dniu 1 maja 1975 r. została nauczycielem dyplomowa-

nym, a w dniu 26 września 1989 r. uzyskała drugi stopień w zakresie wychowania przedszkolnego. Z dniem 30 kwietnia 1992 r. przedszkole „Ł.” przekształciło się w Przedszkole Miejskie [...] w O., a w dniu 31 sierpnia 1996 r. uległo likwidacji. Nadzór pedagogiczny nad nauczycielami przedszkola sprawował Wydział Oświaty Urzędu Miejskiego, a wynagrodzenie za pracę wypłacał dyrektor Okręgu Poczty i Telekomunikacji. Wynagrodzenie było początkowo kształtowane na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 1972 r. - Karta praw i obowiązków nauczyciela (Dz.U. Nr 16, poz. 114 ze zm.), a następnie na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 3, poz. 19 ze zm.; obecnie: jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.) i rozporządzeń wykonawczych. Po przekształceniu Przedszkola „Ł.” w Przedszkole Miejskie [...] w O. powódka w dalszym ciągu pracowała w tym samym przedszkolu aż do jego likwidacji w 1996 r. W sierpniu 1996 r. powódka otrzymała świadectwo pracy, z którego wynika, że była zatrudniona w Przedszkolu Miejskim [...] w O. jako nauczycielka od dnia 1 września 1972 r. do dnia 31 sierpnia 1996 r., przy czym dodatkowa adnotacja na tym świadectwie informowała, że do dnia 30 kwietnia 1992 r. zakład pracy istniał pod nazwą Przedszkole Zakładowe „Ł.”. Powódka nie złożyła wniosku o sprostowanie świadectwa pracy. W „książeczkowym” dowodzie osobistym powódki figuruje pieczęć Dyrekcji Okręgu Poczty i Telekomunikacji w O. i adnotacja o zatrudnieniu: „przyjęta do pracy w dniu 1 września 1972 r.”. W związku z zatrudnieniem w przedszkolu przyzakładowym powódka dysponowała różnymi przywilejami: miała zniżkę na abonament radiowo-telewizyjny oraz ulgowy abonament telefoniczny, jak również przysługiwały jej ulgowe przejazdy kolejowe. W związku ze statusem placówki jako przedszkola przyzakładowego umowy o pracę z pracownikami były zawierane przez dwa podmioty w zależności od charakteru świadczonej pracy. Z obsługą przedszkola, czyli z woźnymi, sprzątaczkami i kucharkami, umowy o pracę zawierało Przedszkole. Z jego kierownictwem oraz wychowawczyniami umowy zawierał natomiast Urząd Miasta w O. Oprócz przedszkola przyzakładowego Poczta Polska prowadziła wyodrębniony żłobek dla dzieci swoich pracowników, a z pracownikami żłobka umowy o pracę zawierała Dyrekcja Okręgu Poczty i Telekomunikacji w O.

W dniu 23 lipca 1997 r. zawarto umowę pomiędzy Skarbem Państwa-Ministrem Skarbu Państwa, a Telekomunikacją Polską SA w celu przeprowadzenia nieodpłatnego udostępnienia uprawnionym pracownikom akcji tej spółki należących do Skarbu Państwa, na podstawie której pozwana, wykonując czynności techniczne w imieniu Ministra Skarbu Państwa, miała ustalić liczbę osób uprawnionych do nieod-

płatnego nabycia akcji. W tym postępowaniu powódka złożyła oświadczenie o zamiarze nabycia akcji. Nie uwzględniono jej jednak na liście uprawnionych, a jej reklamacja nie została uznana. Pozwana w piśmie z dnia 29 kwietnia 1999 r. powiadomiła powódkę, że nie spełnia wymagań określonych w art. 82 ust. 1-3 ustawy z dnia 23 listopada 1990 r. o łączności (jednolity tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 117, poz. 564 ze zm.), gdyż w dniu przekształcenia Państwowej Jednostki Organizacyjnej Polska Poczta, Telegraf i Telefon (PPTT) - czyli w dniu 4 grudnia 1991 r. - nie była pracownikiem PPTT ani nie przepracowała w niej co najmniej 10 lat. Nieodpłatnie akcje spółki otrzymali natomiast pracownicy żłobka oraz pracownicy przedszkola niebędący nauczycielami, wychowawczyniami i kadrą kierowniczą.

Sąd pierwszej instancji uznał, że w świetle art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (obecnie: ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji, jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.), art. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o zmianie ustawy o łączności (Dz.U. Nr 150, poz. 984) oraz art. 82 ustawy z dnia 23 listopada 1990 r. o łączności, w brzmieniu obowiązującym od 29 grudnia 1998 r., ustalonym ustawą nowelizującą z dnia 26 listopada 1998 r., przesłanką uzyskania prawa do nieodpłatnego nabycia akcji Telekomunikacji Polskiej SA było pozostawanie w zatrudnieniu z tą spółką lub z jednostką organizacyjną PPTT. Sąd Okręgowy uznał, że w istocie problem prawny w rozpoznawanej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy pracodawcą powódki była Państwowa Jednostka Organizacyjna PPTT, czy też inny podmiot. Zdaniem Sądu Okręgowego, „mimo że *de facto* powódka w okresie od dnia 1 września 1980 r. do 1992 r. była zatrudniona w Przedszkolu „Ł.” pracodawcą powódki był Urząd Miejski”. Taki wniosek wynika z „samego charakteru zatrudnienia powódki - jako nauczycielki - na podstawie mianowania”. PPTT mogła zawierać umowy o pracę z personelem technicznym zatrudnionym w przedszkolu, ale w przypadku nauczycieli „możliwości te były ograniczone”, gdyż podlegali oni kuratorium oświaty. Dodatkowe świadczenia socjalne, do których była uprawniona powódka, miały jedynie charakter „ustaleń ze związkami zawodowymi”. Skoro z wychowawczyniami i nauczycielkami Przedszkola Przykładowego „Ł.” umowy o pracę były zawierane przez Urząd Miasta w O., to pracodawcą powódki nie była Państwowa Jednostka Organizacyjna PPTT w O.

Od wyroku Sądu Okręgowego powódka wniosła apelację, w której podniosła, że Przykładowe Przedszkole „Ł.” wchodziło w skład „przedsiębiorstwa państwowego Poczta Polska Telegraf i Telefon”, było zorganizowane w 1947 r. i podlegało

Ministerstwu Łączności do 1992 r. Apelująca dodała, że przedszkole było jednostką organizacyjną, na rzecz której zatrudnieni w nim pracownicy świadczyli pracę oraz uzyskiwali dodatkowe świadczenia, będące składnikami wynagrodzenia, tak jak inni pracownicy resortu łączności. Jednostki podległe Ministrowi Oświaty jedynie wykonywały funkcje pomocnicze, sprowadzające się do załatwiania spraw osobowych pracowników pedagogicznych i nie pełniły roli pracodawców, bo o zatrudnieniu nauczyciela i tak ostatecznie decydował podmiot zatrudniający. Akt mianowania powódki stanowił wyłącznie dowód potwierdzający posiadane przez nią kwalifikacje pedagogiczne.

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2007 r. [...] Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację powódki oraz postanowił nie obciążać jej obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz pozwanych. Zdaniem Sądu odwoławczego, w okresie od 1 września 1972 r. do 30 kwietnia 1992 r. pracodawcą powódki był Urząd Miejski w O.-Wydział Oświaty i Wychowania, skoro z dniem 1 maja 1975 r. Inspektor szkolny powołał powódkę na stanowisko nauczyciela dyplomowanego. W tej sytuacji nie ma znaczenia, czy samo przedszkole było jednostką organizacyjną PPTT, czy też podlegało Ministrowi Oświaty, bowiem podstawowym kryterium prawa do nieodpłatnego nabycia akcji „było pozostawanie powódki w stosunku pracy z PPTT”, a tego powódka nie udowodniła. To „akt powołania” był podstawą nawiązania stosunku pracy między powódką, a Inspektorem Szkolnym w O. w celu świadczenia pracy w przedszkolu przyzakładowym. Dyrektor przedszkola jedynie dysponował sędowanymi na jego rzecz uprawnieniami do ustalania konkretnych warunków zatrudnienia na zasadach określonych w Karcie Nauczyciela. W ocenie Sądu Apelacyjnego, przywileje wynikające z wewnętrznych przepisów PPTT w zakresie świadczeń socjalnych miały charakter dodatkowych uprawnień przyznawanych uznaniowo, ale „nie stanowiły o treści stosunku pracy” i z tej przyczyny nie mogą mieć znaczenia dla właściwego określenia, kto był pracodawcą powódki w spornym okresie. Na zmianę treści rozstrzygnięcia w sprawie nie może mieć wpływu uchwała nr 63 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 1962 r. (M.P. Nr 27, poz. 110) ani okólnik nr 6 Ministra Oświaty z dnia 7 kwietnia 1966 r. (Dz.Urz. Min. Ośw. Nr 5, poz. 50). Pierwszy z tych aktów dotyczy rozwoju, utrzymania i zasad finansowania przedszkoli przyzakładowych, zaś drugi reguluje tryb załatwiania spraw osobowych pracowników pedagogicznych przedszkoli przyzakładowych, pozostających w gestii organów oświatowych. Sąd drugiej instancji wskazał, że pracownicy pedagogiczni i ich sprawy kadrowe nadal pozostały

w gestii organów administracji oświatowej, w odróżnieniu od pracowników niepedagogicznych i fizycznych, których wydatki osobowe (płace) - na podstawie ówczesnych przepisów - były pokrywane z budżetów powiatowych, a sprawy osobowe realizowały zakłady pracy.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego powódka wniosła skargę kasacyjną, w której zarzuciła naruszenie: 1) art. 82 ustawy o łączności w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z dnia 26 listopada 1998 r., polegające na błędnej wykładni i nieuprawnionym przyjęciu, że powódka nie spełniała warunków do nieodpłatnego nabycia akcji Telekomunikacji Polskiej SA, mimo że w okresie od 1 września 1972 r. do 30 kwietnia 1992 r. świadczyła pracę jako nauczycielka w Przyszakładowym Przedszkolu „Ł.” w O. na rzecz ówczesnego Okręgu Poczty i Telekomunikacji w O.; 2) art. 7 ust. 1 i art. 11 ust. 1 i 2 Karty Nauczyciela w związku z art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz.U. Nr 32, poz. 160 ze zm.) oraz w związku z przepisami okólnika nr 6 z dnia 7 kwietnia 1966 r. K1-428/66 w sprawie przekazania organom administracji szkolnej podległym Ministrowi Oświaty załatwiania spraw osobowych pracowników pedagogicznych przyszakładowych przedszkoli i świetlic dziecięcych (Dz.Urz. Min. Ośw. Nr 5, poz. 50) i - w konsekwencji - naruszenie art. 76 k.p. wskutek wadliwego przyjęcia, że „mianowanie nauczyciela przez organ administracji oświatowej powodowało w każdym przypadku nawiązanie stosunku pracy pomiędzy mianowanym nauczycielem a organem państwowym dokonującym mianowania”; 3) art. 382 i art. 328 § 2 k.p.c. polegające na tym, że Sąd Apelacyjny nie dokonał niezbędnych, własnych ustaleń, a także nie odniósł się w sposób wyczerpujący do wszystkich zarzutów apelacji, przez co uzasadnienie wyroku jest niepełne.

W uzasadnieniu skargi powódka wywiodła w szczególności, że Przyszakładowe Przedszkole „Ł.” zostało zorganizowane w 1947 r. przez Dyрекcję Okręgu Poczty i Telekomunikacji i podlegało Ministerstwu Łączności aż do 1992 r. Było więc jednostką organizacyjną Dyрекcji Okręgu Poczty i Telekomunikacji w O. i z tego powodu - w ramach Dyрекcji - zakładem pracy, na rzecz którego „wszyscy zatrudnieni tam pracownicy świadczyli pracę”. Zdaniem powódki, wnikliwa analiza ówczesnie obowiązujących przepisów dowodzi, że wydziały oświaty miały spełniać wyłącznie zadania pomocnicze wobec zakładów pracy i na rzecz ich pracowników. Wszystkie powierzone czynności mogły być wykonywane wyłącznie w porozumieniu z kierownikiem zakładu pracy prowadzącym przedszkole lub na jego wniosek. Skoro stosunek pracy zakłada trwałą więź między jego stronami, a za pracodawcę można uznać tylko taką

osobę, która „dysponuje zakładem pracy”, korzysta ze świadczonej pracy, organizuje pracę, zapewnia odpowiednie warunki jej wykonywania, ponosi ryzyko związane z zatrudnianiem pracowników itp., to jest oczywiste, że takich cech w stosunku do powódki nie miał Wydział Oświaty Urzędu Miejskiego w O. Skarżąca podniosła, że skoro świadczyła pracę na rzecz zakładu pracy zlokalizowanego w strukturze Dyrekcji Okręgu Poczty i Telekomunikacji, to należy przyjąć, iż „przepracowała co najmniej dziesięć lat w Poczcie Polskiej” w rozumieniu art. 82 ustawy o łączności, co uprawniało ją do nieodpłatnego nabycia akcji. Powódka podniosła, że wspólną, istotną cechą prawa do nieodpłatnego nabycia akcji jest świadczenie pracy - obecnie lub w przeszłości - na rzecz danego przedsiębiorstwa oraz spółki powstałej w wyniku jego przekształcenia oraz że „poza wszelką wątpliwością” świadczyła pracę na rzecz jednostki PPTT, w skład której „organizacyjnie i właścicielsko” wchodziło przedszkole przyzakładowe. Powódka dodała, że w sprawie o identycznym stanie faktycznym, lecz dotyczącym innej nauczycielki tego samego przedszkola, Sąd Okręgowy w Warszawie oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie zajęły stanowisko całkowicie odmienne niż w zaskarżonym wyroku. Wskazując na powyższe, powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa w imieniu pozwanego Skarbu Państwa-Ministra Skarbu Państwa wniosła o odrzucenie skargi kasacyjnej, a na wypadek nieuwzględnienia tego wniosku, o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie w całości, a nadto o zasądzenie od powódki kosztów postępowania kasacyjnego. Pozwana Telekomunikacja Polska SA w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od powódki kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Zgodnie z art. 82 ust. 2 i 3 ustawy o łączności w brzmieniu wprowadzonym przez art. 1 ustawy zmieniającej z dnia 26 listopada 1998 r. (z dniem 29 grudnia 1998 r.), pracownikami uprawnionymi do nieodpłatnego nabycia akcji spółki Telekomunikacja Polska SA są: 1) osoby będące w dniu przekształcenia dokonanego na podstawie art. 76 tej ustawy pracownikami PPTT; 2) osoby, które przepracowały co najmniej

dziesięć lat w PPTT lub w spółce Telekomunikacja Polska SA, a rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło wskutek przejścia na emeryturę lub rentę albo z przyczyn określonych w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy; 3) osoby, które po przepracowaniu dziesięciu lat w PPTT lub w spółce Telekomunikacja Polska SA zostały przejęte przez inne zakłady pracy w trybie art. 23¹ k.p.; 4) pracownicy spółki Telekomunikacja Polska SA zatrudnieni w tej spółce po dniu przekształcenia dokonanego na podstawie art. 76 ustawy o łączności, którzy pozostawali z tą spółką w stosunku pracy w dniu 30 czerwca 1998 r. W przypadku powódki konkretnie chodzi o wykładnię i stosowanie art. 82 ust. 2 pkt 2 ustawy o łączności, a jeszcze ściślej o ocenę, czy powódka „po przepracowaniu dziesięciu lat w PPTT” została przejęta przez inny zakład pracy w trybie art. 23¹ k.p. Nie budzi przy tym wątpliwości, że z dniem 30 kwietnia 1992 r. przedszkole „Ł.” przekształciło się w Przedszkole Miejskie [...] w O., doszło więc do przejęcia powódki w trybie art. 23¹ k.p. (przepis ten został dodany z dniem 1 maja 1989 r. ustawą z dnia 7 kwietnia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw, Dz.U. Nr 20, poz. 107). Do dnia tego przejęcia powódka pracowała w przedszkolu „Ł.” ponad 10 lat (prawie 20 lat, gdyż została zatrudniona w dniu 1 września 1972 r.). Sądy obu instancji uznały, że powódka nie spełnia przesłanek określonych w art. 82 ust. 2 pkt 2 ustawy o łączności, gdyż pojęcie „przepracowania dziesięciu lat w PPTT” zinterpretowały jako pozostawanie w stosunku pracy z jednostką organizacyjną PPTT, czyli, że taka jednostka organizacyjna musiała być zakładem pracy (pracodawcą) powódki, a tak nie było, gdyż w dniu 1 maja 1975 r. została nauczycielem dyplomowanym, a więc jej zakładem pracy (pracodawcą) był Urząd Miejski lub Inspektor Szkolny w O. Jest to wykładnia nieprawidłowa, pomijając nawet to, że ocena kto był zakładem pracy (pracodawcą) powódki na przestrzeni lat 1972-1992 wymagałaby szczególnych ustaleń, w jakiej jednostce organizacyjnej (zakładzie pracy) było usytuowane uprawnienie do nawiązywania stosunku pracy (art. 3 k.p.) z nauczycielem przedszkola w świetle obowiązujących wówczas przepisów oraz to, że zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1988 r., II URN 102/88 (OSNCP 1991 nr 1, poz. 7), błędna była (w świetle obowiązujących wówczas przepisów) interpretacja zmierzająca do traktowania wszystkich nauczycieli zatrudnionych w szkołach jako pracowników kuratorium oświaty i wychowania.

Przepis art. 82 ust. 2 pkt 1 ustawy o łączności (posługujący się również pojęciem „przepracowania”) był przedmiotem analizy Trybunału Konstytucyjnego, który w wyroku z dnia 28 maja 2002 r., P 10/01 (OTK 2002-A nr 3, poz. 35), nie dopatrzył się jego niezgodności z art. 32 Konstytucji. W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał wywiódł, że warunkiem uzyskania prawa do nieodpłatnego nabycia akcji przez byłych pracowników prywatyzowanego przedsiębiorstwa jest zatrudnienie w danym przedsiębiorstwie przez okres co najmniej dziesięciu lat. Dla celów ustalenia tego prawa bierze się pod uwagę wyłącznie staż pracy w tym podmiocie prawnym, który został przekształcony w prywatyzowaną spółkę kapitałową, a nie uwzględnia uprzedniego stażu pracy w podmiocie, który został przejęty przez prywatyzowane przedsiębiorstwo. Chodziło więc o sytuację zasadniczo odmienną niż w przypadku powódki, która niewątpliwie została od początku zatrudniona w jednostce organizacyjnej PPTT i nie domaga się zaliczenia jej stażu w podmiocie przejętym przez PPTT. Dla sytuacji powódki ważny jest wywód zawarty w uzasadnieniu wyroku Trybunału, iż „analiza przepisów dotyczących prawa do nieodpłatnego nabycia akcji prowadzi do wniosku, że wspólną cechą istotną z punktu widzenia tego prawa jest fakt świadczenia pracy - obecnie lub w przeszłości - na rzecz danego przedsiębiorstwa oraz spółki powstałej w wyniku przekształcenia tego przedsiębiorstwa w spółkę”. Nie tyle więc chodzi o pozostawanie w stosunku pracy z danym przedsiębiorstwem (jednostką organizacyjną PPTT), co o świadczenie pracy na jego rzecz.

Potwierdza to wykładnia logiczno-językowa art. 82 ustawy o łączności. Wśród czterech wskazanych w tym przepisie przypadków określenia „uprawnionych pracowników” można wyróżnić dwie grupy. Pierwsza to osoby, które były „pracownikami PPTT w dniu przekształcenia dokonanego na podstawie art. 76” (art. 82 ust. 2 *in principio* tej ustawy) oraz osoby, które „pozostawały z tą spółką w stosunku pracy w dniu 30 czerwca 1998 r.” (art. 82 ust. 3). Chodzi w tych przypadkach niewątpliwie o ocenę, czy we wskazanych datach (nieodległych w czasie względem daty prywatyzacji) dana osoba pozostawała w stosunku pracy (była pracownikiem) jednostki organizacyjnej PPTT lub spółki powstałej z jej przekształcenia. Druga grupa to osoby, które „przepracowały co najmniej dziesięć lat w Poczcie Polskiej, Telegrafii i Telefonii, lub w spółce Telekomunikacja Polska S.A.” (art. 82 ust. 2 pkt 1 ustawy o łączności) albo, które „po przepracowaniu dziesięciu lat w PPTT lub w spółce Telekomunikacja Polska S.A. zostały przejęte przez inne zakłady pracy w trybie art. 23¹ k.p.” (art. 82 ust. 2 pkt 2 tej ustawy). Chodzi przy tym o staż pracy w przeszłości (nieraz odległej), dla

którego ocena kto był pracodawcą (zakładem pracy) danej osoby wymagałaby analizy stanu faktycznego i prawnego wówczas obowiązującego. Jednakże przesłanką uznania tego stażu nie jest pozostawanie w stosunku pracy (bycie pracownikiem) z jednostką organizacyjną PPTT, lecz „przepracowanie” wskazanego okresu w takiej jednostce. Nie jest więc ważne, czy jednostka organizacyjna PPTT była pracodawcą (zakładem pracy) danej osoby, ale czy ta osoba była zatrudniona (pozostawała pracownikiem) w podmiocie wchodzącym w skład struktury organizacyjnej PPTT.

W istotnych elementach taka wykładnia została już przedstawiona w orzecznictwie na tle analogicznych sformułowań art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 czerwca 1998 r., I PKN 198/98 (OSNAPiUS 1999 nr 13, poz. 426; OSP 2000 nr 1, poz. 13 z glosą J. Broła) stwierdził, że przedsiębiorstwem państwowym w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji jest przedsiębiorstwo jako jednostka określona w przepisach o przedsiębiorstwach państwowych (w ujęciu przedmiotowym), a nie jako pracodawca w rozumieniu art. 3 k.p. (czyli w ujęciu podmiotowym). I tak przykładowo - zgodnie z przepisami o przedsiębiorstwach państwowych - do tych przedsiębiorstw zaliczały się kombinaty przemysłowe i budowlane, co oznacza, iż pracownik takiego kombinatu był pracownikiem przedsiębiorstwa państwowego, mimo że z reguły był on jednocześnie zatrudniony w jakimś zakładzie kombinatu, z którym pozostawał w stosunku pracy (ten zakład był zakładem pracy w znaczeniu podmiotowym). Dlatego przez określenie „pracownicy przedsiębiorstwa państwowego” należy rozumieć pracowników, którzy wykonują pracę na rzecz przedsiębiorstwa państwowego jako swoistej całości organizacyjnej i prawnej, bez względu na to, czy z punktu widzenia art. 3 k.p. to (całe) przedsiębiorstwo jest dla nich pracodawcą w rozumieniu prawa pracy, czy też tymi pracodawcami są jego poszczególne wewnętrzne jednostki organizacyjne.

Przenosząc odpowiednio tę argumentację na grunt art. 82 ust. 2 pkt 2 ustawy o łączności, należy stwierdzić, że określona w nim przesłanka „po przepracowaniu dziesięciu lat w PPTT” jest spełniona, jeżeli dana osoba była pracownikiem świadczącym pracę w jednostce wchodzącej w skład struktury organizacyjnej PPTT (przedmiotowo), bez względu na to kto był jej zakładem pracy (podmiotowo pracodawcą). W przypadku powódki nie chodzi więc o to, kto był jej pracodawcą (zakładem pracy) w latach 1972-1992 (dyrekcja poczty, kurator oświaty, urząd miejski, czy co najbardziej prawdopodobne przedszkole), lecz o to, czy przedszkole przyzakła-

dowe „Ł.” wchodziło w tych latach w skład struktury organizacyjnej PPTT (faktycznie i prawnie). Gdyby wątpliwości prawne budziło usytuowanie tego przedszkola w strukturze organizacyjnej PPTT (bo faktycznych, jak się wydaje nie budzi skoro było to przedszkole „przyszkółkowe”), to należałoby zbadać obowiązujący w tych latach stan prawny, a w szczególności statut określający strukturę organizacyjną i zakres działania jednostek PPTT, wydany przez Ministra Łączności na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o łączności (Dz.U. Nr 54, poz. 275 ze zm.).

Z powyższych przyczyn, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 i art. 108 § 2 k.p.c.

=====